

Projektets titel

”Historien under os” – byens usynlige fortid

Projektansvarliges navn og kontaktoplysninger

Thea Højvang Rasmussen

Algade 48, 9000 Aalborg

Nordjyllands Historiske Museum

Tlf.: 2519 7406

Mail: thea.hojvang@aalborg.dk

Projektets daglige kontaktperson

Thea Højvang Rasmussen

Tlf.: 2519 7406

Mail: thea.hojvang@aalborg.dk

Projektets øvrige samarbejdspartnere? Hvem og hvordan?

Projektet har til formål at styrke formidlingen og skabelsen af kulturoplevelser i Aalborgs byrum, for borgere og for turister, ved udvikling og afprøvning af nye formidlingsmetoder og -greb.

Museet vil sætte fokus på de arkæologiske udgravninger og fund i jorden under byen. I jorden ligger kulturarven godt begravet under den moderne by, og der er den svært tilgængelig – og i vid udstrækning umulig – for den almene befolkning at se og at forholde sig til. Derfor søger museet at samarbejde med aktører, som kan levendegøre kulturarven. Til dette er indgået aftale med to samarbejdspartnere; teaterduoen *Sigurd Skallesmækker og Jakob Brødløs* og re-enactorgruppen *Freie Rostocker Föhnlein*. Begge grupper har speciale i at formidle den periode og de begivenheder, som museet vil sætte fokus på, hvilket er middelalderbyen og Grevens Fejde i 1534-36.

Museet vil dertil etablere samarbejde med *Energileg*, der udvikler den såkaldte *Story Teller* (se nedenfor) og som vil kunne bidrage med viden om dens anvendelse til historieformidling i byrummet.

Endelig vil museet søge aktivt samarbejde med Sundheds- og Kulturforvaltningen samt By- og Landskabsforvaltningen, Aalborg Kommune, med henblik på udviklingen af midlertidig opsætning og afprøvning af formidlingsstandere og -udstyr til skabelse af kulturoplevelser i Aalborgs byrum.

Projektets målgruppe(r)

Projektet vil gøre historiske kulturoplevelser tilgængelige og nærværende for de mennesker, der opholder sig i Aalborgs byrum – og hermed også de grupper, der ikke uden videre opsøger kulturoplevelser og kulturarv og som måske kan betragte det som en barriere at skulle bevæge sig indenfor kulturinstitutionernes fysiske rammer.

Mere specifikt kan projektet dertil siges at have tre målgrupper: familien i flere generationer, turister og brugere af den historiske formidling – i faglitteraturen ofte omtalt og repræsenteret med termene *facilitatorerne, oplevelsesjægerne og de fagligt interesserede*.

Facilitatoren er den person, der tager andre med på museum (eller i byrummet) og faciliterer en oplevelse for dem. Det kunne være de forældre og bedsteforældre, som oplever samvær med deres børn/børnebørn omkring historieformidlingen. Børnene er en særligt interessant målgruppe, da de både er fremtidens potentielle kulturbrugere og ambassadører for brugen af museumsoplevelser.

Oplevelsesjægerne er styret af nysgerrighed og 'falder' gerne over det umiddelbare interessante, som derved skaber deres oplevelse. Dette kunne fx være turister, som vil se byens umiddelbare attraktioner og besøgende, som kommer tilfældigt forbi et museum eller en oplevelse.

Den fagligt interesserede fordyber sig og søger viden. De har ofte planlagt, hvad de vil opleve og bruger lang tid på at gennemgå det, de har interesse i. Det kunne være borgere, som har fulgt med i hvilke udstillinger eller undersøgelser, museet udfører. Ofte er det dem, som følger de arkæologiske udgravninger og holder sig opdateret om nye udstillinger og arrangementer.

Det ansøgte beløb

100.000 kr.

Projektperioden

Projektet gennemføres i perioden foråret 2020 – efteråret 2021.

Projektbeskrivelse (projektets idé, indhold og kobling til puljens formål)

Der søges om støtte til projektet "Historien under os", som har til formål at styrke formidlingen og skabelsen af kulturoplevelser i Aalborgs byrum, for borgere og for turister. Projektet vil udvikle og afprøve nye metoder og -greb til synliggørelse og formidling af Aalborg bys historie i byens gader – der, hvor folk færdes.

Projektet er således et pilotprojekt, der er møntet på udvikling og afprøvning både af eventbaserede og af permanente historiske kulturoplevelser i Aalborgs byrum i samarbejde med By- og Landskabsforvaltningen ved Aalborg Kommune. Projektets aktiviteter vil dermed tjene til udvikling af et centralt element i museets fremtidige samlede formidlingsprofil med relevans for stadigt større andele af byens befolkning og gæster. Museet sigter mod en profil i Aalborg, hvor formidlingen er tilstede i bybilledet og er tilgængelig for byens borgere, unge som gamle, uafhængigt af åbningstider og fysiske barrierer.

Aalborg er en by med over 1000 års historie, hvor de arkæologiske kulturlag ligger – usynligt – lige under fødderne på byens borgere. Med pilotprojektet ønsker museet at afprøve metoder til at formidle centrale elementer i byens ældste historie, så den bliver forståelig og nærværende for borgerne – lige netop der, hvor den har udsundet sig.

”Historien under os” er opdelt i tre faser.

Fase 1 består af to levendegørelses-events, der tager sit afsæt i Danmarks sidste borgerkrig, Grevens Fejde. Arrangementerne kredser om de begivenheder, som fandt sted i Aalborg 18. december 1534, hvor Skipper Clements bondehær blev løbet over ende af feltherre Rantzaus hær af herremænd og lejeknægte, og hvor byen blev udsat for et veritabelt blodbad. Et af de vigtigste vidnesbyrd om kampens voldsomhed er en massegrav for de faldne nordjyder, som museets arkæologer udgravede dele af i Tiendeladen i 2015 og 2019, og som fra 2020 er udstillet på museet i Algade 48. Museet ønsker at udbygge udstillingsformidlingen med afprøvning af metoder til levendegørelse i byrummet, der kan anskueliggøre for et bredt publikum – også dem, der ikke uden videre bevæger sig indenfor museets mure – hvordan de begivenheder, der i så høj grad har formet den nordjyske identitet, fandt sted i Aalborgs gader. Det vil foregå ved afholdelse dels af et formidlingsevent, hvor datidens våbenbrug og kampformer demonstreres, dels et familierettet teaterstykke som med musik og fortælling om borgerkrigen og bondeoprøret vil gøre den historiske oplevelse vedkommende for små og store. Begge arrangementer vil være gratis og foregå i juni og juli måned 2020 på Budolfi Plads, dvs. der hvor de historiske begivenheder rent faktisk udspillede sig for knap 500 år siden.

Fase 2 består af udvikling og afprøvning af metoder til en permanent historieformidling i byrummet, der er personligt vedkommende med brug af visuelle virkemidler og lydfortælling. Som udgangspunkt vil der således blive afprøvet formidling af fortællinger om kulturarven under folks fødder på to udvalgte lokationer, dels om Aalborgs vestre byport i middelalderen ved Rakkerens Hule (Budolfi Plads), dels om Østerå (Østerågade 10), der var byens havn fra vikingetiden og frem til renæssancen, hvor Jens Bangs Stenhus blev bygget. Fortællingerne og formidlingen af dem vil blive søgt afprøvet ved midlertidige opsætninger af formidlingsstandere. Dels såkaldte ’Story Tellers’, hvormed der kan skabes interaktive lydfortællinger integreret i en stander, som brugeren selv sætter i funktion med et håndsving, der leverer energi til standeren. Dels standere med stemningsmættede illustrationer til visualisering af middelalderbyens levede liv.

De nævnte Story Tellers leveres fra firmaet *Energileg*, og deres design er enkelt, robust og stort set vedligeholdelsesfrit. De vil kunne fungere som selvforsynende og selvbetjente formidlingsstationer, der hvor folk færdes, og de vil således underbygge en mere nærværende kulturoplevelse. Fortællingerne kan kodes til flere sprog og udskiftes efter behov og ønske. Museet vil udarbejde fortællinger/indhold til standerne og i løbet af 2020-2021 arbejde med metoder til midlertidig/permanent opsætning af dem i byrummet i samarbejde med By- og Landskabsforvaltningen.

Fase 3 består af udvikling og afprøvning af markeringer i byrummet af arkæologiske udgravningsfelter, hvor der er gjort unikke fund fra Aalborgs middelalder og renæssance. Det vil således skabe opmærksomhed i bybilledet på forekomsten af centrale elementer fra byens historie, lige under folks fødder, ved markeringer i form af *Tex-Walk-belægninger* (robuste folier) på gade- og fortovsbelægninger. Pilotprojektet vil bl.a. fokusere på de arkæologiske udgravninger i Tiendeladen af massegraven fra Stormen på Aalborg i 1534, således at der derfra kan knyttes forbindelser til formidlingen i museets lokaler i Algade 48 – og for at lede besøgende fra museets udstilling hen til det konkrete sted, hvor begivenhederne udspillede sig. Der vil blive arbejdet med afprøvning af markeringernes robusthed/holdbarhed og med deres potentiale som

formidlingsredskab, herunder ved inddragelse af brugerevalueringer. Markeringerne vil blive søgt etableret i samarbejde/samråd med By- og Landskabsforvaltningen.

Aalborg Kommunes Kulturens Udviklingspulje søges på den baggrund om støtte til dette formål.

Hvordan passer projektet ind i Aalborg Kommunes kulturpolitik?

Med "Historien under os" har museet til hensigt at udvikle og afprøve nyskabende, sanselige og personligt vedkommende formidlingsformer for et bredt publikum i byrummet. Projektet vil dermed kvalificere museets formidling og bidrage til udvikling af den fremtidige formidlingsprofil møntet på publikum i gaderummet. Det har længe indgået i museets strategier at arbejde for formidling uden for de fysiske museumsbygningers fire vægge, sådan som det bl.a. er kommet til udtryk ved udviklingen af en omfattende byvandringsevne, der er meget søgt af publikum. Relevansen af historieformidling i Aalborgs gader må forventes at være voksende, ikke mindst i lyset af Aalborg Kommunes netop lancerede kulturpolitik ambitioner om netop kulturoplevelser i byrummet, der er nærværende og lettilgængelige for et bredt publikum – også de, der måske opfatter det som en barriere at træde indenfor kulturinstitutionernes fysiske rammer.

Projektets tidsplan

Der arbejdes ud fra følgende tidsplan:

- Marts-maj 2020: fortsat finansiering/fondsansøgning (lokale pengeinstitutter/fonde).
- Juni 2020: Teaterforestillingen "Grevens Fejde". Efterfølgende evaluering/brugerevaluering.
- Juli 2020: formidlingsevent om kampteknikker og våbenbrug i 1500-tallet. Efterfølgende evaluering/brugerevaluering
- April-august 2020: Udarbejdelse af historiefaglige fortællinger og produktion af indhold til lydstandere/Story Tellers. Dialog med By- og Landskabsforvaltningen om afprøvning af historieformidling i byrummet.
- September-oktober 2020: Etablering af formidling i byrummet – Tiendeladen, Rakkerens Hule og Østerågade. Herunder første midlertidige opsætning og afprøvning af Story Tellers. Devaluering.
- November 2020-marts 2021: Justering/videreudvikling af formidling i byrummet. Dialog med By- og Landskabsforvaltning om projektets effekt og potentialer med mulighed for søgning af permanent opsætning af historisk formidling i byrummet.
- April-september 2021: Tilretning af formidling i byrummet, herunder genopsætning af Story Tellers. Slutevaluering, effektmåling og afrapportering.

Hvordan vil projektet blive synliggjort?

Projektet vil så at sige synliggøre sig selv i byrummet. Herudover vil det blive synliggjort via museets egne platforme, herunder Facebook, nyhedsbreve og fysiske reklameplatforme, ligesom der vil blive udarbejdet pressemeddelelser og søgt mediedækning ved de to levendegjorte arrangementer og ved opsættelsen af standere og *Tex walk* ruter.

Endvidere vil museet udvikle nye byvandring med fokus på byens opkomst og renæssancen.

Videndeling

Videndeling mhp. udviklingen af den fremtidige historiske formidlingsprofil i Aalborgs byrum vil være et centralt element i projektet. Der vil blive samlet op på erfaringerne fra den kreative og praktiske proces og på effekten af det færdige resultat – hvordan kernefortællinger og formidlingsgreb appellerer til forskellige målgrupper. Kort sagt, erfaringer om, hvad der virker godt/mindre godt, og hvad der kan lade sig gøre/ikke lade sig gøre i formidling i byrummet. Denne viden kan bæres videre i det fremtidige arbejde med historieformidlingen uden for museets 'fysiske mure'.

Da en stor del af projektet vil være baseret på samarbejde med især By- og Landskabsforvaltningen, vil det være afgørende for en fortsat udvikling af museets kulturoplevelser i byrummet, at disse erfaringer deles og drøftes med de relevante dele af Aalborg Kommunes forvaltninger i form af afrapporteringer, skriftligt såvel som mundtligt på møder, seminarer o.lign.

Overfor offentligheden vil den skriftlige vidensdeling dertil foregå i form af en artikel Nordjyllands Historiske Museums egen årbog, der bl.a. er tilgængelig via museets hjemmeside.

Budget

Der arbejdes ud fra følgende budget (beløb ex. moms):

Udgifter:

Teaterforestilling <i>Sigurd Skallesmækker og Jakob Brødløs</i>	9.000 kr.
Formidlingsevent - <i>Freie Rostocker Fähnlein</i>	10.000 kr.
Tex walk til markering af arkæologiske udgravningsfelter	10.000 kr.
Story Teller-standere, 2 stk.	70.000 kr.
Montering af Story Teller-standere (håndværker)	10.000 kr.
Illustrationer, 4 stk.	20.000 kr.
Tryk af plancher/stander, 2 stk.	20.000 kr.
Projektstyring (1,5 mdr.)	67.500 kr.
Udvikling af fagligt indhold/fortællinger (museumsinspektør 1 mdr.)	45.000 kr.
Produktion danske lydfiler – formidler (1 uge)	10.000 kr.
Sprogversionering (oversættelse til engelsk) af lydfiler	15.000 kr.
Grafiker	20.000 kr.
Udgifter i alt	306.500 kr.

Finansiering:

Aalborg Kommune, Kulturens Udviklingspulje	100.000 kr.
Fondsfinansiering (lokale fonde, pengeinstitutter)	65.000 kr.
Nordjyllands Historiske Museum	141.500 kr.
<hr/> Indtægter i alt	<hr/> 306.500 kr.

Med venlig hilsen – på vegne af Thea Højvang Rasmussen,
Afdelingsleder Formidling og Levendegørelse.

Morten Pedersen 28/2-2020

Morten Pedersen,
Afdelingsleder Udstillingssteder og Nyere Tid

